

LINDA ELLIS (ed.), *Archaeological Method and Theory: An Encyclopaedia*, Garland Publishing Inc., New York & London, 2000, 795 pag.

Cătălin NICOLAE*

Lucrarea este editată de către Linda Ellis de la Department of Classics and Classical Archaeology and Museum Studies Program, San Francisco State University (San Francisco, California, USA), cunoscută, de altfel, și specialiștilor români prin activitatea desfășurată de-a lungul mai multor ani pe teritoriul României.

Cartea este structurată în trei mari părți: o serie de articole introductive, enciclopedia propriu-zisă și indexul. Lucrarea începe cu menționarea autorilor (p. VII–XI), în număr de 89, predominant arheologi, pe lângă care găsim și specialiști în științe conexe arheologiei precum arheozoologia, paleoecologia, arheometria sau specialiști în științe exacte – fizică, chimie, geofizică etc. Între autori recunoaștem multe nume deja consacrate pe plan mondial: George F. Bass, John Chapman, Robert C. Dannel, Linda Ellis, Clive Orton, James M. Skibo, Christopher Tilley, pentru a nu menționa decât o mică parte.

După o pagină de "Mulțumiri" (p. XII), urmează o "Introducere" (p. XV–XXVI), structurată în opt părți distincte care tratează rapid problematica disciplinei arheologiei. Vom enumera în continuare titlurile în original ale acestor părți fiindcă ele ilustrează convingător viziunea autorilor despre arheologie și mai ales despre etapele cercetării arheologice: 1. Archaeology: A Discipline and a Profession; 2. Site Formation, Exploration and Examination; 3. Excavation, Documentation, and Conservation of Archaeological Sites and Finds; 4. Post-Excavation Analysis; 5. Quantitative Methods and Data Management; 6. Archaeological Disciplinary Theory and Temporal-Geographic Area Studies; 7. Temporal-Geographic Area Studies; 8. Management and Protective Legislation of Archaeological Resources. Introducerea este urmată de un ghid sumar (p. XXVII–XXXII) al principalelor articole legate de temele menționate deja în introducere și de o listă a vocilor enciclopediei (p. XXXIII–XXXVII) după autor.

Această parte introductivă este urmată de enciclopedia propriu-zisă, structurată alfabetic (cum era și normal) pe 682 de pagini (p. 1–682). Așa cum reiese și din titlu, majoritatea vocilor se concentrează pe metode arheologice, mai precis: tehnici de săpătură, tehnici de analiză a materialului post-săpătură, metode de conservare și restaurare, metode de datare, analiza materiilor prime, analize arheozoologice, palinologice, paleoetnobotanice, antropologice, metode fizico-chimice — spectrometrie, spectroscopie în infraroșu, microscopie în infraroșu, metalografie, metode nucleare, spectroscopie magnetică, radiografie, analiză prin difracția razelor X (XRD), metode cantitative și stilistice (care implică utilizarea masivă a computerului), dar și teorii și curente în arheologie: Behavioral Archaeology, Ecological Theory in Archaeology, Ethnoarchaeology, Experimental Archaeology, Gender Archaeology, Marxist Archaeology, New/Processual Archaeology, Postprocessual Archaeology, Social Archaeology, Symbolic Archaeology etc. Un număr destul de mare de voci se referă la managementul siturilor arheologice și la legislația monumentelor arheologice, precum și la o serie de programe de protecție a patrimoniului arheologic. Enciclopedia mai cuprinde și un număr de 60 de biografii ale unor arheologi celebri, dintre care 32 încă în activitate, marea lor majoritate provenind din spațiul anglo-saxon, unii dintre ei fiind și autori de voci în enciclopedie.

În ceea ce privește structura enciclopediei menționăm că există voci mici și voci mari, divizate la rândul lor în părți mai mici. Fiecare tip de voce are o bibliografie minimală și cel puțin o trimitere la o voce înrudită, sau, în cazul lipsei bibliografiei, pentru o voce există o trimitere către o voce care are bibliografie. Biografiile arheologilor sunt însoțite și ele de o bibliografie cu lucrările mai importante ale fiecăruia. Lucrarea are și ilustrații, prezente însă la o mică parte din voci.

Lucrarea se încheie cu un index foarte util, structurat și el în două părți: indexul subiectelor (p. 683–699) și indexul de nume (p. 701–705).

Așa cum precizează autorii încă din introducere, disciplinei arheologice i s-au adăugat de-a lungul timpului alte științe care au condus la rafinarea cercetării și la o mai mare acuratețe a interpretării și reconstituirii trecutului, științe și mai ales metode (sau teorii) care sunt relevate clar

* Muzeul Național de Istorie a României, Calea Victoriei 12, București, tekyr@hotmail.com.

și comprehensibil de autori, enciclopedia constituindu-se astfel într-un instrument de lucru util pentru specialiști și nu numai.